

det forekommer mig, at det frivillige Arbejde, som nu i 13 Aar er udført gennem Foreningen „Danmarks Folkebogsamlinger“, mere og mere tilsidesættes af Bog-samlingskomiteen. Dette Forhold anser jeg for meget uheldigt, thi der er ingen Tvivl om, at der af Foreningen „Danmarks Folkebogsamlinger“ er gjort og gøres et stort og gavnligt oplysende Arbejde ved gennem Møder og gennem Medlemsbladet at virke for Oprettelsen af Folke- og Børnebogsamlinger. Tillige har Bladet været til stor Hjælp for nyoprettede Bog-samlinger ved Udsendelse af en Mængde vejledende Smaaanmeldelser og en Mængde praktiske Oplysninger, og dette har særlig paa Landet været til Fremme for Bogsamlingssagen. Jeg ser derfor med Bekymring paa Statens stærke Indgriben paa dette Punkt. Jeg frygter for, at det vil føre til en Centralisering, ja, Uniformering paa dette Omraade, og at det er af det onde, er let at se, naar man betænker, hvor stor Forskel-len er mellem de Krav, der stilles til en Bogsamling i en Landsby, og de Krav, der stilles til en Bogsamling i en større Købstad. Det er kun ved at kalde paa privat Interesse og privat Offervillighed, at denne Sag er vokset frem og fremdeles føres videre frem i vort Folk. Derfor ser jeg med Betænkelighed paa den Udvikling, der er foregaaet for Bogsamlingskomiteens Vedkommende. Dens oprindelige Opgave var Fordelingen af Statstilskuddet, men efterhaanden har den tiltaget sig mere og mere Magt; derved stilles det private Initiativ mere og mere i Skygge, og det er til stor Skade for denne Sag. Naar vi ser hen til, at Statens og Kommunens Tilskud til en almindelig Folkebogsamling paa Landet andrager et halvt Hundrede Kroner om Aaret, er det indlysende, at der ikke kan købes mange Bøger, og ikke kan drives nogen større Bogsamlingsvirksomhed for den Sum. Det er netop gennem det private Initiativ, at der i Landsbykommunerne til denne Sags Fremelskelse dannes en Forening, og det er denne Forenings aarlige Medlemsbidrag, der er det faktiske Grundlag for Bogsamlingens Vækst. Det er mig bekendt, at Foreningen „Danmarks Folkebogsamlinger“ ansøger den højtærede Undervisningsminister om en Forhøjelse af Statstilskuddet fra 1.000 til 3.000 Kr. Da

Foreningens Blad, som udgaar til 1.500—1.600 Foreninger rundt om i Landet, i disse vanskelige Tider arbejder med Underskud, kan det neppe blive ved at bestaa, hvis ikke dette Tilskud bevilges. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Undervisningsminister, at han tager velvilligt imod denne Ansøgning.

Jeg vil dernæst omtale en Sag, som er omtalt af flere ærede Medlemmer, bl. a. af det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen) og det ærede Medlem for Randers Amts 3die Valgkreds (Gerud Jensen), nemlig Ungdomsskolen. Af Ungdomsskoleforeningens Aarvog for 1918 fremgaar det, at der udenfor København i Vinteren 1917—18 har været 23 Ungdomsskoler i Købstæderne og 110 paa Landet, altsaa i alt 133. Ungdomsskoleantallet var i 1914—15 29, i 1915—16 63, i 1916—17 90 og i 1917—18 133. Mange synes, at denne Fremgang er alt for ringe, og mener derfor, at Sagen ikke kan ordnes ad den hidtil betraaede Vej. Vi maa imidlertid ikke glemme, at denne Sag har i sin Start haft meget vanskelige Forhold til kæmpe med. For det første kan jeg nævne alle de Vanskeligheder, som Krigssituationen har ført med sig, f. Eks. Vanskelighederne ved at skaffe Belysning og Brændsel til Skolelokaler. Dernæst maa man sige, at Ungdomsskolen ikke til at begynde med er bleven ret venligt modtaget af de alt bestaaende Skoleformer. Mange Lærere paa Landet betragter den som en Konkurrent til Aftenskolen og er derfor imod den. Adskillige Højskoleforstandere ser meget skævt til den, ja, der er endogsaa en, der har truet med at ville lukke sin Skole, hvis der blev oprettet Ungdomsskole. Og de bestaaende private Efterskoler ser ogsaa med Betænkelighed paa det nye. Betegnende for Modtagelsen i de her nævnte Kredse er nogle Oplysninger i et Referat i „Højskolebladet“ af Folkehøjskolens og Landbrugsskolens Forhandlingsmøde paa Askov Folkehøjskole i forrige Maaned. I disse Forhandlinger, hvor Ungdomsskolen blev diskuteret, spillede Skolens Navn en meget fremtrædende Rolle. Fra Højskolens Side var man meget imod Navnet Ungdomsskole, for det, mente man, var et Navn, der særlig tilkom Højskolen, men lige saa